

HOE DE VERBINDING VAN RAADHUISSTRAAT MET MOLENSTRAAT TOT STAND KWAM

ALWEER verhoging van de accijnzen" zullen de Roosendalers van 1500 tegen elkaar gezegd hebben, toen zij het octrooi van Graaf Hendrik van Nassau vernamen. „Onze Heer" had er echter nadrukkelijk bij bepaald, dat de verhoging voor niet langer dan 12 jaar zou gelden. De op te brengen gelden zouden besteed worden om de Ooststraat (thans Raadhuisstraat) met de Molenstraat te verbinden en daar bovendien een vismarkt te maken, aan beide bestond een grote behoefte.

Tot nog toe was het onmogelijk geweest een verbinding tussen bovengenoemde straten tot stand te brengen, daar achter in de St. Annastraat (Kerkstraat) een boerderij lag, die de doorbraak verhinderde. Het ligt dus voor de hand, dat het stadsbestuur de gelegenheid met beide handen aangreep, toen eindelijk deze „huizinge" met omliggende percelen te koop kwam. Om de onkosten te dekken, volgde een verhoging van de accijns, die met de bekende breedsprakigheid van de wet aan het volk bekend werd gemaakt. Het betrof hier een verhoging van het accijns op bier. Bier werd er in Roosendaal veel gebrouwen; het had een goede naam en werd voor een groot gedeelte uitgevoerd. Een verhoging van 2 oorstuivers tot een hele stuiver op elk vat was dan ook een aanmerkelijke bron van inkomsten. Het spreekt echter van zelf, dat de burgerij daar niet veel lust in had. Daarom maakte men enkele bepalingen, waarin speciaal vermeld werd, dat men een streng toezicht zou houden op de uitvoer, o.a. was het niet geoorloofd na zonsondergang iets af te leveren. De Magistraat had nog een andere reden om de belasting te verhogen. Zoals U in het originele stuk kunt lezen, hadden zij veel uitgaven voor reparatie aan bruggen en wegen, die door de vele zware vrachtwagens, welke er over reden, nogal wat slijtage hadden. De wegen waren binnen de uitgestrekte plaats zeer lang en vergden zodoende veel onderhoud; de stenen waarmede de straat geplaveid was hielden het gewoonlijk maar 10 of 12 jaar uit. Het doortrekken van de St. Annastraat bracht bovendien nog mede de afsluiting van de belendende percelen en het maken van een brug en van enige waterputten, welke moesten dienen als waterwinplaats bij brand. Dan nog de vis-

markt. Men had geen goede vaste plaats waar de visverkopers regelmatig hun waar te koop konden aanbieden. Nu nam men de gelegenheid te baat hierin te voorzien. Op te merken valt, dat deze plaats ongeveer dezelfde is, waar thans de visafslag is. Hierna volgt een copie van het octrooi.

Octroije vande verhooginge vanden acchijnse, die plach te wesen twee oort stuijver op elck vat, ende nu gestelt op eenen stuijver den tijt van twelf jaeren lang geduerende, sonder langer.

HENRICK GRAVE TOT NASSAU marckgrave tot Senette, Grave tot Cat-senellenboghe, tot Vijanden ende tot Vijd, heere tot Breda, tot Dijest, tot Grimbergen utsa. Allen den genen die desen sien sullen, Saluyt, doen te wetene, dat ick ontfangen hebbe de ootmoedige supplicatie van mijnen lieven ende beminden den Schouteth, Schepenen ende gemeene ondersaten van mijnen dorpe van Roosendaele, inhoudende, hoe dat sij supplianten, als representerende dlichaem van mijnen dorpe seere belast sijn van vele ende lange steenwegen, ende oock van diversche bruggen ende sluisen te onderhouden, daer inne dagelijcx groote lasten ende schaden lijden, soo vande groote vracht ende stelwagens, als oijck vande karren die daer over naerde marckten van Berghen varende ende keerende sijn, welcke voorgenoemde steenwegen die voorsegde supplianten hebben tot noch toe doen leggen met witten Vilvoorschen schorren ende steenen, oft vanden quartieren daer omtrent die nijet en dueren oft tegens en houden soo dat van noode is den selven supplianten die van thien oft twelf jaeren te vermaecken ende te verleggen, dwelck loompt tot groote schade, cost ende verdriete vande voorgenoemde dorpe ende ondersaten van dijen. Mits welcke sij georsaect worden ende in meijninge sijn den selven steenwech te doen maecken ende leggen met goede herde steenen comende van Bethuijnen ende van Thienen, die (hoewel sij seer costelijck sijn) den voorgenoemde dorpe veel beter ende prouffijtelijker sijn dan den voorseijde anderen steen. Dat oijck tot Roosendael als nu sekere huijsinge ende erffnisse te coope geveijlt ende geboden wordt, dwelck den voorseijde dorpe ende ondersaten bequaem ende seer wel gelegen is om een vischmerct te maekene, welck erve in langen tijde, als in tsestich, tseventich oft tachtentich jaeren, nijet veijl oft te coope en is geweest, soo dat sij dat geerne coopen souden, ende oock mede sekere andere erve daer bij gelegen, ten eijnde dat eene straete genaempt Sinte Annenstraete, die blijnt ende sonder eijnde loopt, mocht doorgaende gebracht worden tot inde Molenstraete. Daer toe oock eene brugge ende andere watergangen gemaect sullen moeten worden, mitsgaders oock diversche bornputten, waterschuttingen ende dijergelijcke provisien tegens vijer ende brant. Al welcke dese voorseijde ondersaten van Roosendaal nijet en souden connen gedaen oft vervallen, ten waere dat ick hen wilde octroijeren ende consenteren, dat sij den acchijnse vanden bijere, dweck van ouden tijden geweest is enen halven stuijver vanden vate dat daer toe nijet genoeg oft suffisant en is om te volbrengen ende te volmaeckene des voorseijde is. Sij die voor enen tijt van twelf jaeren mochten verhoogen ende augmenteren van noch enen halven stuijver

op elck vat bijers, dwelck tsamen sijn ende wesen soude, eenen geheelen stuijver op elck vat, mij seer ootmoedelijck daeromme biddende. Soo eest, dat ick geneijcht wesende tot heurlieden sunderlinge bede ende versuecke, willende ende begerende dat die coopluijden met honnen goeden, waren ende coopmanschappen te gerijeffelijcker mogen varen ende keeren over die voorseijde steenwegen, so die gerepareert sullen worden, ende dat die vischcoopers oft die vischwijffs eene bequaeme plaetse mochten hebben, om haren visch te venten ende te vercoopen, ende om sekere redenen mij daer toe porrende. Ierst ende voor al hierop gehadt d'advijs vande luijden van mijnen Raede ende Rekeningen tot Breda, den selven Schouteth, Schepenen ende gemeijne ondersaten van Roosendaele, geconsenteert, geoctroijeert ende geaccordeert hebbe, consentere, octroijsere ende accorderere mits desen, dat sij van nu voirtaen eenen tijt van twelff jaeren lanck geduerende ende sonder middel achter een vervolgende. Ingaende ende beginnende tot kersmisse lestleden, den voorseijde acchijns van eenen halven stuijver sullen mogen doen hoogen ende beswaren van noch eenen halven stuijver soo dat den selven acchijns, den voorseijde tijt geduerende en nijet langer, sijn ende wesen sal eenen stuijver op elck vat ende nijet meer. Wel verstaende dat den Schouteth ende Schepenen van Roosendael inder tijt, oft die ten ontfange vanden voorseijde acchijnsse gecommistteert sal worden gehouden sullen oft sal worden in geenen anderen oirbare de penningen vanden voorseijde acchijnsse te employeren, dan ter materien ende reparatie vanden voorgenoempde steenwegge, vischmerct ende straete soo voorseijd is, op pene ende privaie van desen tegenwoordigen octroijsere, gratie, oorlove ende consente, ende dat sij alle jaere gehouden sullen worden alhier tot Breda, voor die van mijnen voorseijde Raede ende Rekeninghe, van heure administratie goede wittige rekeninghe, bewijs ende reliqua te doene, tot des voorseijd dorps behoeff. Ordonnere daeromme ende bevele mijnen Drossaert van Breda, Schouteth ende Rentmeesteren van Steenbergen ende Roosendael, ende allen anderen mijnen Officierien dat sij den voorseijde Schouteth, Schepenen ende gemeijnde van Roosendael, van desen mijnen octroijsere, oorlove ende consente, doen ende laten rustelijck ende vredelijck genijeten ende gebruijcken sonder hen daer inne te doene trubel oft letsel ter contrarien. Ende des toirconden hebbe ick desen gehantteijckent ende mijnen segel hijer aen doen hangen. Gegeven tot Breda den 21en dach van Meerte, int jaer ons heeren duijsent vijfhondert sevenendertich, nae schrijven shooffs van Ludick. Ende was onderteekent H. de Nassau. Ende onder op den omslach stont geschreven. Bij mijn heere den Grave ende Marckgrave onderteekent sijnde. Vijerling. Ende was besegelt met eenen segel van rooden wassche, vuijthangende in dubbelen steerte.

A. JANS.

Het octrooi is ontleend aan het gemeente-archief der gemeente Roosendaal en Nispen uit het boek „De Roos”.